

Média a jejich způsoby

**Máš radši dobré zprávy, nebo ty špatné?
Dá se médiím věřit? Kde je pravda?
Nauč se rozlišovat nestranné zprávy
od těch manipulativních.**

Veřejnoprávní média

jsou placená z daní a řídí se nejpřísnějšími pravidly. Měla by být tak nezávislá, aby je mocní a politické strany nemohli zneužívat pro své zájmy. U nás jsou tři – Český rozhlas, Česká televize a Česká tisková kancelář.

Seriózní média

jsou soukromá a žijí z reklamy. Zakládají si ale na novinářské cti a etice, takže by měla být také nezávislá a objektivní. Za seriózní se u nás považují třeba deníky MF Dnes, Lidové noviny, Hospodářské noviny nebo E15.

Bulvární média

jsou soukromá a také existují díky reklamě. Zaměřují se na celebrity, senzace a emoce. S pravdou si moc hlavu nelámou, novinářská etika se jich netýká. Informace z nich je potřeba brát s rezervou.

Dezinformační weby

jsou soukromé stránky, které často platí cizí vlády. Mají za úkol šířit falešné zprávy a konspirační teorie, aby ovlivnily názor veřejnosti. Seriózní média se snaží shazovat tvrzením, že o některých věcech záměrně mlčí.

Sociální sítě jako média

Ne nadarmo se řazení příspěvků na sociálních sítích říká news feed (news = novinky nebo taky noviny; a feed = přísun nebo krmivo), protože nás doslova krmí novinkami.

Algoritmy sociálních sítí filtrují, co vidíš, na základě tvého dosavadního klikání.

Takže ti ukazují jen obsah, který chceš vidět. A naopak neukazují obsah, který je s tvými zájmy v rozporu.

Když ti ale chybí další úhly pohledu na věc, nemáš kontrolní informaci a spíš uvěříš nepravdě.

Sečteno podtrženo

Pokud tvé informace o světě pocházejí jen z feedu sociálních sítí a od tvých kamarádů, může se svět jevit jako hodně temné nebo naopak sluníčkové místo. Nic ale není černobílé. Proto si informace ověřuj a zajímej se i o názor druhé strany.

Zjisti víc o tom, jak fungují média, titulky a falešné zprávy, na www.O2chytraskola.cz.

Titulky můžou za všechno!

Novináři, blogeři i youtubeři moc dobře vědí, že titulek je nejdůležitější. Dobré znění či změna titulku může znamenat mnohonásobně víc kliknutí. A kliknutí znamenají peníze.

Clickbait

Tohle anglické slovíčko označuje titulky a obrázky, které tě nalákají k rozkliknutí článku nebo videa za účelem zvednutí návštěvnosti a sledovanosti. Často mohou klamat. Co chceš vědět, se po kliknutí nedozvíš. Bulvární média, dezinformační weby, ale i podvodné a prodejní stránky je běžně používají.

S titulky tímhle způsobem pracují i youtubeři. Jsou v tom ale trochu fikanější a lákají tě místo senzací na osobní obsah typu „Příběh, jak jsme se seznámili...“, „Moje první...“, „Končím s veganstvím“ nebo jen prostě „Q&A“.

Generátory titulků

S clickbaitovými titulky ani není potřeba se příliš namáhat. Stačí zadat klíčové slovo do některého z mnoha tittle generátorů na internetu. Zkus třeba český Generátor šokujících titulků od Masarykovy univerzity.

Když do něj dosadíš slovo petarda, tohle ti vyplivne:

- 1 10 způsobů, jakými z vás reklamní agenti udělají závisláka na petardách
- 2 6 důvodů, proč být závislý na petardách
- 3 8 věcí, které vám média neprozradila o petardách
- 4 10 způsobů, jak vám petardy pomohou žít až do sta let
- 5 Petardy ovládají školy ve Francii, úřady o tom mlčí
- 6 Nejneuvěřitelnější článek o petardách, který jste kdy četli
- 7 Zbraně nezabíjejí lidi, to petardy nás zabíjejí!
- 8 Souvislost mezi petardami a sexem nalezena!

Generátor šokujících titulků najdeš na webu nlp.fi.muni.cz/projekty/declension/titulky.